

§ 127 Remiss SOU 2017:63 Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet från Regeringskansliet

M 2017/01714/Me

Dnr: MN 2017-2533

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommun har fått betänkande ”Miljötillsyn och sanktioner- en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet” från Miljö- och energidepartementet på remiss. Remissvaren ska ha inkommit senast 8 januari 2018. Regeringen tillsatte en utredning under våren 2016 med uppdrag att se över miljötillsynen och sanktionssystemet i miljöbalken. Syftet var att utreda möjligheten att optimera resurserna och utveckla genomförandet av tillsynen så att den blir mer enhetlig, effektiv och bidrar till att miljö kvalitetsmålen nås. Dessutom skulle utredningen titta på hur fler miljöbrott kan upptäckas, utredas och beivras.

Utredaren föreslår ingen förändring i organisationsstruktur utan anser att den nuvarande organisationen ger en bra grund för att uppnå miljöbalkens intentioner. Däremot föreslås en rad åtgärder för att stärka tillsynsmyndigheterna i arbetet med tillsyn enligt miljöbalken.

Miljökontoret föreslår att miljönämnden antar kontorets förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från miljökontoret daterad 2017-11-18

Förslag till yttrande från miljönämnden daterat 2017-11-28

Remiss SOU 2017:63 Miljötillsyn och sanktioner, betänkande av miljötillsynsutredningen, sammanfattning, se även länk <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201763/>

Miljönämndens beslut

Miljönämnden antar miljökontorets förslag till yttrande daterat 2017-11-28.

Beslutet skickas till
Akten

Miljö- och energidepartementet
Miljöprovningssenheten
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

ange dnr M2017/01714/Me samt Miljönämnden Södertälje kommun i ämnesraden

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2017-12-19	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	---

Handläggare miljökontoret
Helena Götherfors Westman
Miljöchef
08-523 019 28
Helena.gotherfors@sodertalje.se

Energi- och miljödepartementet
Miljöprövningsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över remiss – Miljötillsyn och sanktioner, en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (SOU 2017:63)

M 2017/01714/Me

Dnr MN 2017-2533

Södertälje kommun, miljönämnden, har fått betänkande ”Miljötillsyn och sanktioner- en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet” från Miljö- och energidepartementet på remiss. Remissvaren ska ha inkommit senast 8 januari 2018. Miljönämnden lämnar följande synpunkter:

Miljönämnden anser över lag att utredningens förslag är bra. Förslaget om att behålla och stärka den nuvarande tillsynsorganisationen är positiv. Miljönämnden har inga synpunkter på de förslag till ändringar i miljöbalken som föreslås. Miljönämnden vill framföra en del kommentarer på utredningens förslag.

Förtydligande av tillsynsbegreppet

Förtydligande av begreppet tillsyn ser miljönämnden som positivt. Tillsynen enligt miljöbalken syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Omfattar även främjande åtgärder som råd, information och stödjande arbete riktat mot en viss verksamhet i syfte att påverka beteenden i en viss riktning. Utredaren menar att en mer främjande tillsyn kan styra mot bättre kvalitet. Det bör klart framgå i miljöbalken vad definitionen och innehållet i tillsyn är. Annars riskerar det bli oklart vad verksamhetsutövare kan förvänta sig och otydligt vad som kan täckas av avgifter.

Tydligare styrning

Miljönämnden ser positivt på utredarens förslag om att staten bör ta ett tydligare och ökat ansvar för tillsynen.

Däremot anser vi att tvåstegsvägledningen fungerar dåligt och är ineffektivt. Den leder i dagsläget till en varierad och icke enhetlig vägledning för kommunerna. I vissa fall ganska bristfällig. Nuvarande modell där central myndighet vägleder länsstyrelse och länsstyrelse vägleder kommun förstärker det ”ointresse” för kommunala inspektörer som vi upplever finns hos Naturvårdsverket.

Miljönämnden i Södertälje stödjer Stockholms förslag om att det bör införas ett nationellt ansvar för att hålla webbsidor uppdaterade på lagstiftning och praxis, BAT med mera. Ansvaret kan ligga på en

anställd på Naturvårdsverket, en länsstyrelse eller en kommun, men måste ha en statlig finansiering. Nationella tillsynskonferenser bör återinföras inom de olika tillsynsområdena, där verksamhetsutövare från branschen deltar för att lära ut om ny teknik och delge sina erfarenheter. BAT och bästa teknik bör gås igenom. Normerande inspektioner från den som ansvarar för respektive bransch bör införas. Erfarenheter och iakttagelser från dessa inspektioner kan återkopplas i samband med de nationella konferenserna.

Gemensamma mål för tillsynen och en strategi för att uppnå dessa

Miljönämnden anser att en av de viktigaste åtgärderna för att få en effektivare och enhetligare miljötillsyn är att Naturvårdsverket tillsammans med övriga statliga myndigheter och kommuner tar fram nationella tillsynsmål och en tillsynsstrategi för hur dessa ska uppnås. I likhet med det arbete som Livsmedelsverket har gjort.

Kommunerna behöver veta vilken tillsyn som är prioriterad, vad som ska uppnås och vad som är tillräckligt bra tillsyn ("good enough"). På så sätt kan vi arbeta effektivt tillsammans för att nå de prioriterade målen.

Insatser för att stärka professionen och utveckla kompetensen

Utredaren föreslår att kompetenskrav ska införas i tillsynsförordningen.

Nämnden anser att det viktigaste som Naturvårdsverket och andra centrala myndigheter kan göra för att stärka professionen är att lyfta frågan om tillsynens vikt när det gäller att uppnå miljökvalitetsmålen. Tala gott om inspektörerna och deras arbete som en förutsättning för att nå målen. Yrket behöver högre status för att fler ska vilja arbeta med tillsyn och för att inspektörskåren ska känna yrkesstolthet. Det skulle sannolikt även innebära att förtroende och bemötande från verksamhetsutövare skulle förbättras.

Miljönämnden anser inte att det ska lagstiftas kring kompetenskrav. Kommunerna arbetar inom ett mycket brett fält inom miljö- och hälsoskyddstillsynen. Vi behöver både generalister och specialister inom tillsynen. Hur man har skaffat sin kompetens har inte alltid betydelse, utan en arbetslivserfarenhet inom ett specifikt område kan vara en värdefull kompetens kombinerat med god social förmåga och ett gott bemötande. En viss typ av examen innebär inte per automatik att man passar för yrket.

Naturvårdsverket bör däremot ta fram digitala utbildningar inom t ex miljöbalken samt inom andra branschspecifika områden. Livsmedelsverket har under 2017 tagit fram ett par digitala utbildningar som erbjuds kommunerna, vilket är mycket positivt. Ska tvåstegsmodellen för tillsynsvägledning vara kvar, så bör centrala myndigheters vägledning av länsstyrelser websändas så att alla kommuner kan delta eller ta del av samma information.

Kommunerna konkurrerar ofta med länsstyrelsen och statliga myndigheter om samma kompetens. Kommunerna får ofta vara plantskolor till personal som sedan går vidare till Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter och i flera fall byter vi personal med varandra.

Utvecklad uppföljning och utvärdering

Utredaren föreslår att länsstyrelser ska få möjlighet att förelägga kommuner med icke fungerande tillsyn, att vidta åtgärder. Miljönämnden anser att det är ett bra förslag, förutsatt att berörd länsstyrelse själva har en fungerande tillsyn. Annars tappar systemet trovärdighet.

Eventuellt bör det även vara möjligt för Naturvårdsverket att förelägga statliga myndigheter , inklusive länsstyrelser, som inte har fungerande tillsyn eller tillsynsvägledning om liknande åtgärder.

När det gäller fördelning av tillsynsansvaret så leder inte tillståndsplikt per automatik till större miljöpåverkan och svårare tillsyn. Sannolikt har alla tillståndspliktiga verksamheter egen miljökompetens anställd, som kan miljöbalken och vet innebörden av de tillstånd som verksamheten har. Många större verksamheter försöker också stärka sin miljö- och hållbarhetsprofil genom att utveckla verksamheten åt det hållet. De har villkor som begränsar utsläpp och som styr inom vilka ramar verksamheten få bedrivas. När det kommer till icke tillståndspliktiga verksamheter så finns ofta stora brister i kunskap om regelverket, många verksamheter inom samma bransch och totalt sett kanske en större miljöpåverkan. Det kan ofta vara svårare att bedriva en effektiv tillsyn inom dessa mindre verksamheter.

Att kunna ta över tillsyn av A- och B-verksamheter är viktigt för kommunerna. Utan den möjligheten kommer det vara svårare att behålla erfaren personal då det saknas möjlighet att utvecklas och få nya utmaningar. Kommunerna skulle få svårare att bemanna och tillsynen riskerar att bli mindre effektiv.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2017-11-28

Bilagor: Länk SOU 2017:63, www.sou.gov.se

Patrik Waldenström

Miljönämndens ordförande

Kopia till:

Akten

m.registrator@regeringskansliet.se, ange dnr M2017/01714/Me, Miljönämnden Södertälje kommun i ämnesraden